

1. Napišite zarez gdje je potrebno.

Ako je to imalo tako onda je doista u pravu moja prijateljica profesorica psihologije koja me uvijek prepoznala li u desnom kutu mojih usana inatski grč podsjeti na poštapalicu moje bake *Džaba ti sinko škola* i potom iznova vjerojatno u nekom strahu uputi pretjeranu pohvalu mojoj tek spletenoj pletenici.

(J. Matanović, *Zašto sam vam lagala*)

2. Ispišite sve dopunske spojeve riječi.

Oni su tako sjedili utroje oko ferala i rezali kriške kruha. Dobri se čovjek smijao njihovim šalama. Pričao im je o mjestu.

(Antun Šoljan, *Dobri čovjek s Kaprija*)

3. Ispišite imenice i svakoj odredite sintaktičku ulogu.

Žvači riječi da se ne ujedeš za jezik. Pasju krivicu ovce plaćaju.

4. Podcrtajte predikate, potom okomitim crtama odijelite surečenice i svakoj odredite vrstu.

Bol mi kaže: ja jesam i dok jesam jesi i ti.

5. Preoblikujte i povežite rečenice u jednu pomoću predikatnog proširka.

Djeca su trčala. Djeca su se radosno igrala.

6. Dopunite odgovarajućim pojmovima.

vrsta riječi							
	Ovi	zadaci	iz	jezika	uopće	nisu	teški.
uloga riječi							

7. Rečenice *Vatra! U pomoć!* nazivamo _____.

8. Zaokružite točne odgovore:

a. U spoju riječi **selo Češnjakovci** sastavnica *selo* jest:

- a) sročna apozicija b) sročni atribut
c) nesročna apozicija d) nesročni atribut

U istom spoju riječi zavisna sastavnica *selo* po službi prema glavnoj sastavnici jest:

- a) odredbena b) dopunska c) okolnosna

b. U spoju riječi **vječni grad** sastavnica *vječni* jest:

- a) sročna apozicija b) sročni atribut
c) nesročna apozicija d) nesročni atribut

U istom spoju riječi zavisna sastavnica *vječni* po službi prema glavnoj sastavnici jest:

- a) odredbena b) dopunska c) okolnosna

9. Modificirajte podcrtanu rečenicu tako da izražava:

- a) žaljenje
b) vjerojatnost

Kupi kruh. Ja neću stići. a) _____
b) _____

10. U zadanim rečenicama jednom crtom podcrtajte subjekte, dvjema predikate, potom predikate razvrstajte u tablicu.

Kolo je osnovni oblik hrvatske tradicijske plesne kulture. Ličko kolo se uglavnom izvodi bez glazbene pratnje, a čvrsti i teški koraci plesača odražavaju nekadašnje teške uvjete života. Topotanje nogama te zveckanje djevojačkog nakita djeluju kao glazba, a svaki plesač kao da postaje glazbeni instrument tog nijemog orkestra.

GLAGOLSKI PREDIKATI	IMENSKI PREDIKATI

11. U tekstu iz prethodnoga zadatka pronađite po jedan primjer za:

- a) imeničko upravljanje _____
b) glagolsko upravljanje _____
c) sročnost _____

12. Uz navedene sintaktičke jedinice navedite njihove nazive:

u, ptica, i, gledam _____ imati sreće, plava ptica _____
Moj prijatelj Marko sutra igra odlučujući meč. _____
I pijana vrana zna što je jastreb. _____

13. Podcrtajte objekte i razvrstajte ih u tablicu.

Kada se Platon 387. g. pr.Kr. vratio u Atenu, nakon desetogodišnjeg putovanja, osnovao je u vježbalištu, koje je dobilo ime po heroju Akademu, filozofsku školu nazvanu Akademija. To je bila prva škola filozofije ustrojena kao sveučilište: imala je svoj statut, program, pravila ponašanja, spavaonice za učenike, knjižnicu i sve ostalo.

IZRAVNI	NEIZRAVNI

14. Upišite pravopisne i rečnične znakove.

Nestrpljivo sam ga čekala Kad je stigao pogledala sam mu u oči a u njima tuga nemir
praznina Zašto

Znam razočarao sam te napokon izusti

Kako si samo pogodio vrisnem

Al ne učinih ništa

Međutim on ne prestaje govoriti kako ljubav prolazi kao da to i sama već nisam
shvatila i da ništa više nije kao prije Uporno šutim

Treba mi dan dva da o svemu razmislim

15. Pažljivo pročitajte sljedeću rečenicu i dopunite tvrdnje odgovarajućim pojmovima.

Da bi obratila pažnju na nj, Mihael je Sanji izrecitirao pjesmu.

- Prema sastavu navedena je rečenica _____.
- Rezultat je sklapanja _____.
- Prema ciljnoj usmjerenosti rečenica je _____.
- Zarez u rečenici pišemo prema pravilu _____.

16. Navedite sinonimne nazive.

a) sintaksa ili _____	e) sintagma ili _____
b) surečenica ili _____	f) predikat ili _____
c) suprotna rečenica ili _____	g) vremenska rečenica ili _____
d) priložna rečenica ili _____	h) pridjevnik ili _____

17. Podcrtajte predikate, zaokružite veznik i odredite vrstu rečenica kao što je učinjeno u riješenom primjeru.

	NS ili ZS	vrsta rečenice
Iako je bio umoran, posjetio je prijatelja.	ZS	priložna dopusna
Udario ga je tako da mu je zazvonilo u ušima.	_____	_____
Ako ste dobro naučili, nećemo ponavljati test.	_____	_____
Oni misle da je književnost sve što je napisano.	_____	_____
Svi spavaju, samo ona bdije.	_____	_____
Tko se zadnji smije, najslađe se smije.	_____	_____
Glazba nije što je nekad bila.	_____	_____
Vidi se da dolazi jesen.	_____	_____
Smatra se kako mladi ljudi vole plesati.	_____	_____
Došlo je doba kada se valja rastati.	_____	_____
Ponašajte se onako kako sami smatrate najboljim.	_____	_____
Da vjerujemo u bajke, povjerovali bismo ti.	_____	_____
Primakli su se vodi da bi osjetili miris mora.	_____	_____
Nismo imali nastavu iako je radni dan.	_____	_____

18. Analizirajte mnogostruko složenu rečenicu (okomitim crtama odijelite surečenice, iznad svake napišite vrstu).

Budući da nisu mnogo pričali, Ivan uze malo kruha koji je bio vrlo mekan te sjede na stolicu, a Ana pogleda Marka ne bi li mu izmamila osmijeh na lice koje je bilo smežurano kao da su mu se sve silne godine na njemu pokazale.

19. Povežite (npr. 5 - g).

1. Reci joj neka čita. _____	a) odnosna objektna rečenica
2. Čitam što volim. _____	b) izrična objektna rečenica
3. Vjerujem da čita. _____	c) zavisno upitna objektna rečenica
	d) zavisno poticajna objektna rečenica

20. Odredite jesu li tvrdnje točne (T) ili netočne (N).

• Psihološka stanka u tekstu se označava crticom.	T	-	N
• I stanka oklijevanja je govorna vrjednota.	T	-	N
• Gestikulacijom i mimikom izražavamo osjećaje.	T	-	N
• Fiziološku stanku ne valja stavljati iza prednaglasnice.	T	-	N

21. Ispravite pogreške s obzirom na neutralan red riječi. Obrazložite svoj odgovor - napišite pravilo kojeg ste se držali ispravljajući pogreške.

a) Hoćeš li uspjeti ostvariti cilj svoj? _____

Pravilo: _____

b) Luka trgovac dobro zna voditi posao. _____

Pravilo: _____

c) Na ljetnom suncu mi se sve činilo lijepim. _____

Pravilo: _____

d) Pričali su nam posjetitelji o vama. _____

Pravilo: _____

22. Napišite na praznu crtu pravilan gramatički oblik riječi u zagradi.

- Voditeljica je _____ (takav) kukavica.
- Svi su ga znali kao (gradski) _____ skitnicu.
- _____ (doći, 3. l. jd. perfekta) sluga.
- Braća _____ (otputovati, kondicional prvi)
- _____ (oni, akuzativ) dvoje pratim.

23. Ispišite iz druge rečenice samo remu.

Na utakmicu su išli svi gosti. Iako im se ona nije pretjerano svidjela, obećali su ponovno doći.

24. Gajevu književnojezičnom programu nisu se priklonili:

- a) Vjekoslav Babukić c) Dimitrija Demeter
b) Ignjat Kristijanović d) Ante Kuzmanić

25. Navedite autora na kojega se odnosi tvrdnja.

- a) Piše djelo *Duh domovine*... _____
b) Poziva svećenstvo na skupljanje narodnog blaga _____
c) Napisao je pjesmu *Kip domovine leta 1831*. _____
d) Piše članak *Pravopisz*. _____

26. Zaokružite slovo ispred rečenica s osnovnim (gramatičkim) redom riječi.

- a) Sunčeve žice idu od neba pa do zemlje.
- b) U utrobi se mojoj ljušči more tamno.
- c) Svijet je lijep, a život dar je s neba.
- d) Zemniče, ja sam himna što bruji za oltarom.

(Vladimir Nazor, Cvrčak)

27. Preoblikujte rečenicu u upitno-niječno-uskličnu.

Zagorje je prekrasno. _____

28. Zamijenite odgovarajućom rečenicom na standardnom jeziku.

- a) čakavski: *Si ga vidil?* _____
- b) kajkavski: *Ja sam ga nie videl.* _____

29. Dopišite u tablicu podatke koji nedostaju.

	1899.	Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga jezika
	1867.	Grammatica della lingua serbo-croata
Ivan Broz	1892.	
Ivan Broz i Franjo Iveković	1901.	

30. Zadatak ima dva dijela.

- a) Podcrtajte konektore u tekstu.
- b) Razvrstajte ih prema značenju.

Dakle, mogući efekti koji bi proizlazili iz tako zamišljenog (auto)biografskog romana, a pisanog s tako superiornim poznavanjem tehnike kao što ga je u svojem književnom prvijencu pokazala Julijana Matanović, mogu se samo zamišljati. Tetkova naglašena ljubav prema djetetu, s jedne strane, znači mnogo više od ljubavi oca. Usprkos tome, ta ljubav nije ničim garantirana... Bit će, naime, potrebno mnogo godina da se odnos između naratorice i tetka međusobno prizna.

(Zvonko Maković, Poetika pletenja)

KONEKTOR	ZNAČENJE KONEKTORA